

Oamenii Moldovei mele

CONSTANTIN RUSNAC

Chișinău 2018

Compozitorul și muzicologul Constantin Rusnac s-a născut la 6 februarie 1948 în satul Trebisăuți, Briceni, în familia țărănilor gospodari Vasile și Domnica Rusnac.

De mic copil era pasionat de muzică și cântece populare. În 1956 participă la primul festival republican al elevilor, ocupând locul întâi cu o piesă interpretată la un „xilofon” improvizat din sticle.

După absolvirea Școlii Republicane de Muzică (ulterior „E. Coca”, azi Liceul „Ciprian Porumbescu”), în 1965 este admis la Conservatorul de Stat „Gavriil Musicescu” la două specialități: muzicologie și contrabas. În această perioadă va organiza mai multe expediții prin localitățile republicii, în cadrul cărora va aduna peste 2000 de cântece, melodii de dans și instrumentale, publicate ulterior în mai multe culegeri.

Între anii 1967-1971 activează în calitate de profesor de armonie, teorie muzicală și solfegiu la Școala de muzică „Eugen Coca” din Chișinău. A mai activat în calitate de membru al Colegiului redacțional și de repertoriu pentru dramaturgie și creații muzicale în cadrul Ministerului Culturii (1975-1979), redactor-șef al Colegiului pentru repertoriul colectivelor artistice (1979-1984). O perioadă scurtă a fost prim-vice ministru al culturii, iar în 1984 este numit rector al Conservatorului de Stat „Gavriil Musicescu” (azi Academia de Muzică, Teatrul și Arte plastice).

Pe parcursul anilor a desfășurat o vastă activitate organizatorică și socială: din 1993 până în prezent exercită funcția de Secretar General al Comisiei Naționale a Republicii Moldova pentru UNESCO, iar din anul 2000 este și Președinte al Consiliului Național Delfic. Membru al Uniunii Compozitorilor din Republica Moldova (din 1977).

Este bine cunoscută în țară și peste hotare activitatea componistică a lui Constantin Rusnac. A debutat cu prelucrarea *Sârba din Briceni* în 1968. Prima sa lucrare originală, *Sârba din Trebisăuți*, a fost scrisă în 1969 pentru Orchestra de muzică populară „Fluieraș”. Au urmat: *Rapsodia Nistrului* (1973); *Așa-i nunta-n sat la noi* (1973); *Sărbătoreasca* (1976); *Brâu moldovenesc* (1976); *Suită* (1980); *Viola* (1986); *Meditație* (1987); *Tangou* (1996); *La oglindă* (2001) ș.a.

Un loc aparte în creația lui Constantin Rusnac îl ocupă creațiile lirice și romanțele, printre cele mai îndrăgite de public fiind: *Aștept* (1983); *Vedeta circului* (1985); *Intrăm în toamnă ca-n poveste* (1999); *Romanța casei părintești* (2002); *Vin amintirile* (2002); *Adio* (2003); *Cântec despre Chișinău* (2002); *Ochii tăi* (2003) ș. a.

S-a afirmat plenar și în domeniul muzicii corale: *Odă muncii* (1982); *Odă Republicii* (1983); *Imn podgorenilor* (1984); *Slavă-Soare-Răsai* (1987); *Teiul lui Stamati* (1988); *Steaua limbii noastre* (1989); *Anthem to Peace= Imn Păcii* (2000); *Ave Maria* (2003) ș.a.

O preocupare aparte a compozitorului este scrierea muzicii pentru copii. A creat numeroase miniaturi, cântece, lucrări pentru corurile de copii, printre care: *Pisicul la școală*, *Iepurașul*, *Anișoara* (1976); *Ghiocelul*, *Ceasul* (1981); *Copiii planetei Pământ* (1982); *Cântec de leagăn* (1985); *Izvorul*, *Privighetoarea*, *Școala*, *Vântul* (1994) ș. a. A scris de asemenea muzică pentru spectacole și filme.

Este autor a numeroase articole despre arta muzicală și interpretii din Moldova, alcătuitor al unor culegeri de partituri pentru orchestră, cântece și folclor: *Și cântă viorile* (1985); *Folclor din Moldova* (1997); *Romanțe* (2007); *Coruri* (2013) ș.a.

Este și autor de poezie: *101 poeme* (2013); *Portrete în timp: acrostihuri* (2013) le dedică unor scriitori, interpreți și altor personalități din cultura națională,

Compozitorul este deținător al mai multor distincții și titluri onorifice. În 1976 i s-a decernat Premiul de Stat al Moldovei pentru creația orchestrală *Sărbătoreasca*, iar în 1982 Premiul Comsomolului din fosta URSS pentru ciclul de cântece pentru tineret.

Este Doctor Honoris Causa al Academiei de Muzică „Gh. Dima” din Cluj-Napoca (1997), cetățean de onoare al municipiului Cluj-Napoca (1994). În 1998 a fost decorat cu Ordinul „Gloria muncii”.

În 2016 lui Constantin Rusnac i-a fost acordat „Titlul onorific de Doctor Honoris Causa” al AȘM, în semn de prețuire și recunoaștere a meritelor culturale, didactice și artistice, de apreciere a contribuției sale originale la promovarea și sporirea prestigiului artei muzicale naționale pe meridianele lumii.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Opera

101 poeme / Constantin Rusnac. – Ch.; București: Biodova, 2013. – 128 p. – (Colecția Ideal).

Coruri / Constantin Rusnac. – Ch.: Profesional Service, 2013. – 207 p.

Portrete în timp: acrostihuri / Constantin Rusnac; pref.: Ioan Mânăscuță; postf.: Iurie Colesnic; graf.: Teodor Buzu. – Ch.: Magna-Princeps, 2013. – 196 p.

Romanțe / Constantin Rusnac. – Ch.: [s. n.], 2007. – 104 p.

Materiale audiovizuale

Cântece de Constantin Rusnac [înregistrare audio] / Constantin Rusnac. – M.: Melodiâ, 1984. – 1 disc. – C 6021601003.

Constantin Rusnac la 60 de ani / muz.: Constantin Rusnac. – Ch.: [s.n.], 2008. – 1 CD-ROM.

Steaua de mâine / muz.: Constantin Rusnac. – Ch.: Moldova Concert, 2005. – 1 CD-ROM.

Referințe critice

Constantin Rusnac: biobibliografie / Bibl. Naț. a Republicii Moldova; alcăt.: Lilia Balan, Angela Juraveli. – Ch.: [s. n.], 2006. – 152 p. – (Moldavica: Compozitorii Moldovei).

Baciu, Gheorghe. Oameni iluștri ai secolului XX: Constantin Rusnac // Baciu, Gheorghe. Personalități de viță moldavă: 125 destine / Gheorghe Baciu. – Ch., 2017. – P. 292-295.

Mânăscurtă, Ioan. Verticalitatea numelui // Mânăscurtă, Ioan. Deslușirea semnelor / Ioan Mânăscurtă. – Ch., 2016. – P. 209-212.

Pelin, Pavel. Constantin Rusnac // Pelin, Pavel. Ce dragoste veche – actorii / Pavel Pelin. – Ch., 1998. – P. 95-96.

Cibotaru, Mihail Gh. Simplitatea talentului autentic / Mihail Gh. Cibotaru // Lit. și arta. – 2018. – 15 febr. – P. 6.

Movilă, Lica. Cu dragoste pentru copiii planetei Pământ / Lica Movilă // Florile Dalbe. – 2014. – 29 mai. – P. 2.

Dedicații lirice

Ghimpu, Simion. Lăstunul care strigă: lui Constantin Rusnac // Ghimpu, Simion. Mereu / Simion Ghimpu. – Ch., 1995. – P. 140-141.

Ladaniuc, Victor. Dor de copilărie: compozitorului Constantin Rusnac // Ladaniuc, Victor. Înspre tine caut / Victor Ladaniuc. – Ch., 2012. – P. 106-107.

Referințe

Cântecele lui Constantin Rusnac captivează prin expresivitatea originală și sunt scrise cu mult suflet. Autorul lor știe să găsească de fiecare dată intonații irepetabile, ce redau profunde trăiri sufletești.

Romașele lui sincere și duioase, cu reminiscențe din doinele străbune (...), emană o prospețime rar întâlnită la compozitorii noștri.

Serghei Pojar

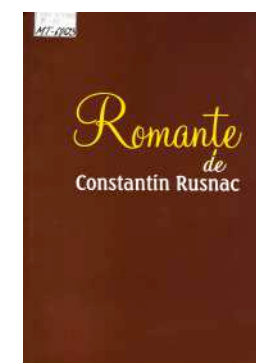
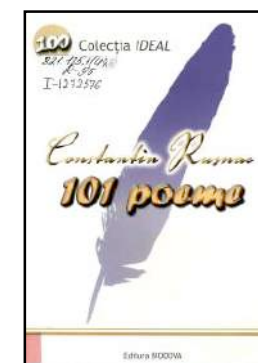
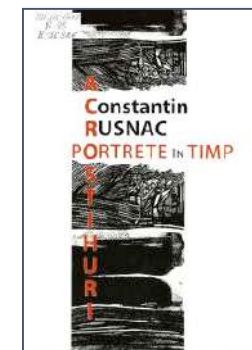
Lucrările semnate de Constantin Rusnac se disting nu numai prin coloritul lor pronunțat popular, dar și printr-o înlănțuire logică de teme, printr-o arhitectonică finisată, prin caracterul lor dinamic, prin forța emotivității – condiții primordiale ale unei creații de artă.

Vladimir Rotaru

Îi cunoaște numele republica pentru care cântă sufletul său de artist și bărbat. Îi cunoaște numele pământul și lumina de la care a învățat să împrumute sunetele.

Căci iubire este în muzica sa și speranță, și dăruire, așteptare și patimă, toate fiind părți componente ale luminii, adică a ceea ce îl reprezintă mai mult ca orice pe Constantin Rusnac, folcloristul și compozitorul.

Ludmila Sobiețchi

*Alcătuitor: Sabina Dodul
Responsabil de ediție: Claudia Balaban*